

דף ו.

עין משפט א.

ח"מ סימן תיח סעיף ב

ב. כתיב "כי תצא אש" אפי' מעצמה שהוא הדליק בתוך רשותו והתפשטה ודלקה בתוך של חבירו ואפי' לא שרפה אלא עציו ואבניו או ליחכה נירו^ו חייב לשלם נזק שלם^ז אא"כ הרחיק כשיעור ויצאה והזיקה פטור.

הגה: כל ההרחקה שאמרו בהדליק בתוך שלו אבל בהדליק בתוך של חבירו^ח אפי' עברה והלכה כמה מילין חייב על הכל.

עין משפט ב.ג.

ח"מ סימן תיא סעיף א

א. אבנו סכינו ומשאו שהניחם בר"ה^ט והזיקו במקומם^י בין שהפקירן בין שלא הפקירן^כ. וה"ה אם הניחן בגג ונפלו ברוח מצויה והזיקו במקומם אחר שנחו, הרי זה דומה לבורו שמזיק במקום שמונח שם וחייב על מות בהמה^ל או הזיקה וכן על נזקי אדם. בין שנתקל באבן והזק באבן שהניח, בין שנתקל בקרקע והזק באבנו^מ, אבל נתקל באבנו

ו. פ"י דבר שאינו ראוי לו וכן אבניו והגם שכתוב "כי תאכל" לשון אכילה ובהזק שן נתבאר שאם אכלה דבר שאין ראוי לה הוי קרן וחייבת ח"נ, כאן חייב גם בדבר שאין ראוי לאש ונלמד מיתור "דאו השדה" אפי' ליחכה אבניו או נירו. סמ"ע ס"ק ב'.

ז. ממשנה בב"ק ס' ע"א ויליף לה בגמ' מקרא, אלא א"כ הרחיק כשיעור שם במשנה ס"א ע"ב.

ח. דכיון שהדליק מתחלה שלא ברשות חייבוהו על הכל. סמ"ע ס"ק ג'.

ט. מבב"ק ג' ע"א ובדף י' ובדף כ"ח ע"ב, דתולדות הבור הם.

י. דאז דומיא דבור הוא שהוא מונח במקומו והניזק עובר עליו, משא"כ אם הזיקו דרך הליכתן או נפילתן מהגג הוי תולדה דאש שמזיקה דרך הילוכה לניזק שעומד במקומו כמו בסי' תי"ח. סמ"ע ס"ק א'.

כ. פסק כשמואל שם דבלא הפקירן ג"כ הוי בור והלכה כשמואל בדיני.

ל. כמבואר בסי' ת"י סעיף כ'-כ"א, ובגמ' כ"ח ע"ב וגובה או עומק י' טפחים למיתה, בעינן רק אם עלתה על התל ונפלה ומתה בעינן גובה זה, אבל בנתקלה בעמוד או באבן ומתה מכח החבטה חייב גם באין בו עשרה טפחים, וכמו שנתבאר בסי' ת"י סעיף י"ח. ובסמ"ע שם ס"ק ל'.

מ. כלישנא בתרא דר"א שם בדף כ"ח ע"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

והזק בקרקע פטור.

אבנו וסכיננו ומשאו פטור בהם ממיתת אדם ונזקי כלים. וכן אם הניחם ברשותו והפקיר רשותו ולא הפקירם ונתקל בקרקע וניזוק בהם חייב בעל התקלה.

עין משפט ד. חו"מ סימן תיא סעיף ג

ג. הניחם בר"ה ולא הזיקו במקומם אלא נתגלגלו למקום אחר ע"י רגלי אדם או בהמה והזיקו אם בדרך הילוכן ע"י רגלי אדם חייב המגלגלם בכל שהרי פושע הוא, ובעל התקלה פטור.

עין משפט ה. חו"מ סימן תיד סעיף ב

ב. ג. אדם יכול להוציא הזבל לרשות הרבים בשעת הוצאת הזבלים, ולצבור אותם שם ל' יום כדי שיהיה נישוף ברגלי אדם ובהמה, ואעפ"כ אם הזיק חייב לשלם.

הגה: וי"א דלאחר שהזק כל הקודם זכה בו.

ג. דקרקע עולם הזיקתו ודומה למש"כ הטור בסי' ת"י בנתקל בבור ונפל מאחורי הבור דפטור. סמ"ע ס"ק ג.

ס. כדין בור בסי' ת"י סעיף כ' כ"א ואף בלא הפקירם, דאלו הפקירם ג"כ היה פטור וכמ"ש בסי' ת"י סעיף ו' בחופר בור ברשותו ואח"כ הפקיר הבור ורשותו של סביבו. סמ"ע ס"ק ד.

ע. כמבואר בסי' ת"י סעיף ו'.

פ. כ"כ הרא"ש בפ"ק דבב"ק וביאר שם אע"ג דאמרינן שם שאין דרכן של בני אדם להתבונן בדרכים היינו לענין כלי שהיה מונח לפניו ושברו דרך הילוכו בלי התבוננות, אבל כולי האי אין לאדם להשתגע בהליכתו שיתזו הכלי ממקומו ופושע הוא בהזק זה. באר הגולה אות נ'. וסמ"ע ס"ק ו'.

צ. בב"ק ט"ו וכתב ה"ה שם דהרמב"ם פסק כר"י ברייתא ל' ע"א במה שאמר דבשעת הוצאת זבלים מותר דע"מ כן הנחיל יהושע את ארץ ישראל שלא יקפידו זה על זה, ופסק הרמב"ם בנזקין דלא כר"י וקימ"ל דאם הזיק חייב.

ק. דיהושע לא התנה שיהיה פטור מתשלומי הזיקן, ואעפ"כ צריכים לתנאי דיהושע דאל"כ היו מוחזין זה בזה שיצטרך לרדת איתו לדין אם יזק. סמ"ע ס"ק ו'. ודלא כהעיר שושן.

ר. כ"כ בהגהות אשרי, והגאון ציין מגמ' שם מזעירי ע"ש, ואפי' הוציאם ברשות בזמן שהתירו אם הזיקו, הקודם ותפס זכה בהם, עיין פעמוני זהב.

דף ו:

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן תמוז פ"א

א. הכותל והאילן שנפלו לרשות הרבים **ש** והזיקו פטור מלשלם אע"פ שהפקירם **ת** לפי שאינם דומים לבור שהרי אין תחילתן להזיק.

הגה: וי"א דאם היה לו פנאי לסלקן ולא הפקירן חייב **א** על הזיקן.

ב. היו האילן או הכותל רעועין ב"ד קובעין לו זמן ל' יום לקוץ או לסתור, נפלו בתוך הזמן פטור ולאחר הזמן חייב **ב**.

הגה: ואם יש חשש שיזיק לאחרים והדבר נחוץ אין נותנים לו זמן **ג** אלא כופין אותו מיד לסלק היזיקן.

הגה: אם לא בנה הכותל כראוי **ד** ומחמת זה נפל והזיק חייב.

עין משפט ג.ד.

ח"מ סימן תיט פ"א

א. כשב"ד נזקקין לגבות לניזק מנכסי המזיק גובין מהמטלטלין

ש. משנה בב"מ קי"ז ע"ב, ובב"ק ו' ע"ב.

ת. פי' אע"פ שהפקירן ויש רשות לכל אדם לעבור דרך עליו ויכולים להנזק בו אפ"ה פטור דאין דומים לבור כיון שאין תחילתן להיזק. כך פירש הסמ"ע הלשון "אע"פ שהפקירם" דמן הראוי לומר אע"פ שלא הפקירם. ובבאר הגולה הכריח דשני מילים אלו שייכים לסוף הסעיף לאחר הזמן חייב מפני שהשהה אותם וכאן להוסיף "אע"פ שהפקירם" וקמ"ל אע"פ דקמ"ל המפקיר נזקיו לאחר נפילת אונס פטור כאן חייב כיון שעבר על זמן ב"ד, וסיים וזה נלענ"ד הוא ברור ואמת לאמתו, ומ"מ לא שלחתי יד להגיה כן כיון שהוא בכל הספרים כך, אבל בטוח אני בכל מעיין שיאמר שהג"ה זו היא כפתור ופרח.

א. הרא"ש, וכ"כ ה"ה בדעת הרמב"ם.

ב. ולשון הטור בין הזיקו בשעת נפילה בין לאחר נפילה יש להם דין בור, וכ"כ הרא"ש ולא דמי לסכיננו ואבנו שהזיקו ברוח מצויה בשעת נפילה דהוי אש ששם נעשו אש ע"י כח אחרים דהיינו ברוח שהפילה אותם אבל הכותל והאילן מחמת עצמן ומריעותא שלהם נפלו ולא הוי אש בשעת נפילתם. סמ"ע ס"ק ב'.

ג. ב"י בשם הריטב"א.

ד. כ"כ התוס' שם, וה"ה בפ"ג מנזקי ממון הלכה י"ט בשם הרשב"א והב"י בשם רי"ו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

תחלה ^ה, ואם לא היו מטלטלין כלל או שלא מספיקים כנגד הנזק גובין מהקרקע המעולה שבנכסיו של המזיק. וכל זמן שיש מטלטלין אפי' טובין אין נזקין לקרקע, ואפי' יש למזיק כסף מזומן יכול לפורעו במטלטלין ^ו ושמין אותם כמו שהניזק יכול למוכרם מיד ובמקומו.

א. ב. כשמשלם מהקרקע אפי' היתה הזיבורית של המזיק טובה כעידית של הניזק, אינו מקבל ממנו כזו, אלא מגבין לו מעידית שבנכסיו המזיק ^ז.

ה. הרמב"ם בפ"ח מנזקי ממון וכתב ה"ה מבואר בסוגיא דשוה כסף כסף בדף י"ד ע"ב וכן במחלוקת האמוראים בדף ז' ע"ב. ופסק כרב פפא ורב הונא בריה דרבי יהושע שם, וכ"כ הרי"ף והרא"ש בפסקיו.

ו. וכתב הסמ"ע דמסתמא ניחא למזיק לשלם במטלטלין מבקרקות ואף אם אין המזיק לפנינו גובין לו ממטלטלין, אבל ודאי אם המזיק לפנינו וגילה דעתו דניחא ליה יותר לשלם בקרקעות והניזק רוצה דוקא מטלטלין יד המזיק על העליונה, ולא דמי למלוה ולוה, אבל הש"ך בס"ק א' השיג עליו דאין סברא לחלק בענין זה בין בע"ח למזיק, וכתב דכן דעת הרבה פוסקים וכן עיקר דיד הניזק על העליונה.

ז. ומהרש"ל בפ"ק דבב"ק סי' ט"ז פסק דנזיקין גובין ממשועבדים אף שלא עמד בדין עדיין דיש קול וכן משמע בתוס' בדף י"ד ע"ב לפר"ת למאי דס"ל שעבודא דאורייתא, וכ"כ רי"ו והסמ"ע בסי' קי"ח סעיף ג' מיהו יש חולקין. ש"ך ס"ק א'.

ח. ויכול לתת לו בפחות שבמטלטלין, משא"כ בבע"ח בסי' ק"ח דאם יש לו מעות מחוייב לתת לו מעות וכן עיקר, מיהו היכא שהמזיק רוצה לסלקו במעות ודאי אין צריך ליתן לו מטלטלין או קרקעות שלו ופשוט הוא. ש"ך ס"ק ג'.

ט. דכתיב "מיטב שדהו ישלם" ודרשינן של זה המשלם דהיינו המזיק.